

PAPER DETAILS

TITLE: ÇOCUK EGITIMI VE KITAP OKUMA ALISKANLIGI ÜZERİNDEKİ AİLE ETKİSİ: SUSANNA
TAMARO "KITAPLARDAN KORKAN ÇOCUK" ÖRNEĞİ

AUTHORS: Yusuf ASLAN,Mehmet Burak HARPUT

PAGES: 17-30

ORIGINAL PDF URL: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/471455>

Çocuk Eğitimi ve Kitap Okuma Alışkanlığı Üzerindeki Aile Etkisi: Susanna Tamaro “Kitaplardan Korkan Çocuk” Örneği

*Yusuf ASLAN¹ & Mehmet Burak HARPUT¹

¹Mersin Üniversitesi, Türkiye

Geliş Tarihi: 30 Kasım 2017

Kabul Tarihi: 30 Aralık 2017

Özet:

Bu çalışmada evrensel çocuk edebiyatı yazarlarından Susanna Tamaro'nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı çeviri çocuk kitabı incelenmiştir. Kitaptaki aile ve çocuk arasındaki ilişkiden yola çıkılarak ailenin çocuk eğitimindeki etkisinin sosyal öğrenme kuramı ışığında ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Davranışçı kuramların deneysel metodlarına tepki olarak ortaya çıkan sosyal öğrenme kuramına göre öğrenmenin gerçekleşmesi bireyin içinde bulunduğu çevreyle ilişkilidir. Bu kuramın savunucuları öğrenen kişinin çevresindekileri izleyerek onların davranışlarından olumlu ya da olumsuz sonuçlar çıkardığını ve çıkarılan bu sonuçlara göre öğrenmenin gerçekleştiğini öne sürmektedirler. Çalışma kapsamında Susanna Tamaro'nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı kitabı çocuk eğitiminde sosyal öğrenme kuramı bağlamında incelenmiştir. Çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi metodu kullanılmıştır. Kitaptaki veri taramaları sonucunda rol modeller iki farklı yaklaşımla ele alınmıştır. Buna göre olumlu rol model olması beklenen anne-baba olumsuz rol model olurken başkahraman Leopoldo'nun parkta tanıştığı yaşlı ve kör adam ise olumlu rol model olarak sunulmuştur. S. Tamaro ebeveynlerin olumsuz tutumlarını ve doğru bildikleri yanlışları eleştirmek için bu tezatlıktan faydalanmıştır. Sosyal öğrenme kuramının çocuk eğitimine etkisini inceleyen bu çalışmada Susanna Tamaro'nun eserinden hareketle ailenin çocuk eğitimindeki etkisi incelenmiştir. Sonuç olarak araştırmaya konu olan roman üzerinden ailelerin çocuk eğitiminde yaptıkları yanlışlıklar sosyal öğrenme kuramının rol-model anlayışı ışığında olumlu ve olumsuz rol model örnekleriyle açıklanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Susanna Tamaro, çocuk eğitimi, sosyal öğrenme kuramı, Kitaplardan Korkan Çocuk

Abstract

In this study, the translated children's book which is titled “Kitaplardan Korkan Çocuk” by Susanna Tamaro, the author of Universal children's literature, has been examined. It is aimed to reveal the effect of the family on child education in terms of social learning theory by analyzing the relationship between the family and the child in the book. According to the social learning theory which emerged as a reaction to the experimental methods of behavioral theories, the realization of learning is related to the environment in which the individual lives. Advocates of this theory argue that by following the people around, the learners obtain positive or negative results from their behaviours, and learning takes place according to these results. In the scope of study, Susanna Tamaro's book that is titled “Kitaplardan Korkan Çocuk” has been examined in the context of social learning theory in child education. In the study, document analysis method has been used as a qualitative research method. As a result of the data review in the book, role models have been examined in two different approaches. According to this, while parents who are expected to be positive role model are negative role model, the old and blind man whom Leopoldo, the protagonist, met in the park has been presented as a positive role model. S. Tamaro has benefited from this contradiction in order to criticize parents' negative attitudes and their mistakes which they know as true. In this study which examines the effects of social learning theory on child education, the effect of the family on child education has been examined in the light of Susanna Tamaro's book. In conclusion, through the book which is the subject of that study, the mistakes that parents make on child education has been explained with the examples of

*Sorumlu Yazar E-mail: ysfasln92@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0001-6898-5174

positive and negative role-models in the light of the role-model understanding of social learning theory.

Keywords: *Susanna Tamaro, child education, social learning theory, Kitaplardan Korkan Çocuk*

GİRİŞ

Geçmişten günümüze “çocuk” kavramının açıklaması yapılırken birçok farklı görüşün olduğu görülmekte ancak her alanda değişik şekillerde açıklanan “çocuk” kavramının ortak bir tanımı yapılamamaktadır. Genel anlamıyla bakıldığında TDK Türkçe Sözlük (2011: 556)’te “bebeklik ile ergenlik arasındaki gelişme döneminde bulunan oğlan veya kız, uşak” şeklinde tanımlanan çocuk, Şahin’e (2007: 3) göre “doğum ve ergenlik çağı arasındaki dönemi yaşayan küçük insandır. 0-15 yaş grubunu içine alır.” Ciravoğlu (2000: 11) ise çocuk kavramını “gün gün adım adım olgunlaşan büyüyen, bu amaçla eğitilen insan, yurttaş.” şeklinde açıklamıştır. Buna göre çocuk olgunlaşmamış, yetişkinlik düzeyine erişememiş bir bireydir. Çocuğun büyümesi ve gelişmesiyle birlikte zihinsel olarak da yetişkinlik düzeyine erişerek olgun bir birey olması beklenir. Burada sözü edilen “olgunlaşma” ve “büyüme” kavramları çocukların fiziksel ve bilişsel olarak gelişimlerini tasvir eder. Çünkü her insan doğumdan yaşlılık dönemine kadar fiziksel ve bilişsel olarak çeşitli aşamalardan geçer. Bu aşamaları başarıyla atlatan çocuklar toplumun bir ferdi olarak yaşamlarını sürdürür. Bir bireyin fiziksel ve bilişsel olarak sağlıklı gelişebilmesi ve toplum içinde yetişkin bir birey olabilmesi için eğitim olmazsa olmaz bir unsurdur. Bunun için de Piaget’nin bilişsel gelişimi sınıflandırdığı ve erken çocukluk olarak adlandırılan dönemden itibaren çocukların eğitime başlanmalıdır. Çünkü erken çocukluk olarak ifade edilen dönem, çocukluğun 0-6 yaş arasındaki yıllardır. Bu süreci diğer gelişim dönemlerinden ayıran en önemli yön, bireylerin ilerleyen yıllarda sahip olabilecekleri potansiyelin erken çocukluk yıllarında büyük ölçüde belirlenmiş olmasına bağlı olarak açıklanmaktadır (Şahin ve Dostoğlu, 2014 :610). Yani bir birey, çocukluk döneminde edindiği kazanımlarla olgunlaşır ve fiziksel olarak olduğu kadar bilişsel olarak da ergenlik seviyesine ulaşır. Eğitim, bu amaçla çocukları yetişkinliğe hazırlayan ve onların sağlıklı bir şekilde gelişmelerini sağlayan en temel faktördür. Günümüzde 0-6 yaş aralığı okul öncesi dönem olarak da adlandırılmakta, bu yaş aralığındaki çocuklar anaokulu ve anasınıfı ile formal eğitimle tanışmaktadır. Ancak yine de erken çocukluk dönemindeki bir çocuğun aldığı eğitim içinde bulunduğu aile ile başlar. Çocukların kişiliklerinin büyük oranda oturduğu bu dönem aile ile en fazla iç içe olduğu dönemdir. Dolayısıyla çocuk eğitiminde en büyük görev aile bireylerine düşmektedir. Çünkü ebeveynler çocuklarının hayatta sahip oldukları en önemli öğretmenleridir. Çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel yönden gelişimi ilk olarak ailede başlamaktadır. Aile çocuğun okul başarısında ve olumlu davranışlar geliştirmesinde hayati rol oynamaktadır (Chow vd., 2004: 4; PTA,2005: 1 akt. Tezel Şahin ve Özbey, 2007: 8). Buna göre çocuğun olumlu davranış geliştirmesinde en büyük görev ebeveynlere düşmektedir. Çünkü çocuğun kişilik gelişimi, çocukluk döneminden itibaren çevresinde yaşayan insanların dolayısıyla anne ve babasının davranış ve tutumlarını taklit etmesiyle başlar. Anne ve baba, çocuğa nasıl davranırsa çocuk da etrafındakiler öyle davranışlar sergilemeye başlayacaktır. Bunun yanında çocuğun anne ve babasını rol model olarak seçmesi anne ve babasının davranışlarını taklit etmesini kaçınılmaz kılacaktır. İyi ya da kötü, ahlaki ya da ahlaki olmayan her davranışı ilk olarak aile bireylerinden gören çocuk, kişilik gelişimini de bu doğrultuda şekillendirecektir. Ayrıca çocuğun dil gelişimi de yine aile sayesinde şekillenecektir. Yine aile ortamında kazanılan ve çocuklarda dil gelişiminin sağlıklı bir şekilde ilerlemesine yardımcı olan en önemli araçlarından biri de okuma alışkanlığıdır. Maden’e göre (2012: 2) dil eğitimi içinde hem dil bilincinin hem de diğer becerilerin etkili bir biçimde kazandırılmasında ayrı bir değere sahip

olan okuma, temel eğitimin başından başlayarak yükseköğretimin sonuna kadar tüm eğitim disiplinleri içinde birincil edinim ve paylaşım aracı olarak kullanılmaktadır. Okumanın önemini ifade Maden'in görüşünü destekler nitelikte benzer bir açıklama da Elbir ve Bağcı (2013: 232) tarafından yapılmıştır. Buna göre bireylerin okuma becerisini kazanabilmesi için fiziksel ve zihinsel yetilere sahip olmanın yanı sıra bu beceri ile ilgili eğitimi almış olması da önemlidir. Okuma eğitimi ailede başlamaktadır. Çocuklar ile birlikte okunan hikâyeler onların okuma eğitimi için gerekli hazır-bulunurluklarının hazır hale gelmesini sağlamaktadır. Yani çocuklarda okuma alışkanlığının yerleşmesi ailede başlamakta ve okuma alışkanlığı eğitsel olarak çocuklara büyük yararlar sağlamaktadır. Dökmen (1994) ise, çocukların ve gençlerin okuma sevgisi ve alışkanlığı kazanmasında anne ve babanın rolünü "modelden öğrenme" ilkesi çerçevesinde değerlendirmekte, çocukların ve gençlerin yeterli miktarda ve gerekli kalitede okuması isteniyorsa, modelden öğrenmelerini sağlayacak ortamın hazırlanması gerektiğine işaret etmektedir. Çocukların okumayı modelden öğrenebilecekleri ilk ve en önemli ortam olarak ise "aileyi" göstermektedir (akt. Topçuoğlu Ünal ve Yiğit, 2014: 310). Çocukların bilişsel, sosyal ve fiziksel yönden gelişimi üzerinde bu denli etkili olan ailelerin ise çocuklarını yetiştirebilecek bilinçte olması gereklidir. Çünkü aile bilinçli ise çocuk da bu doğrultuda doğru ve sağlıklı bir gelişim gösterecektir. Ailenin çocuk yetiştirirken yaptığı yanlışlar çocuğun tutum ve davranışlarına doğrudan etki edecek ve ilerleyen dönemlerde çocukta tamiri zor durumlara sebep olacaktır. Bu çalışmada örneklem olarak seçilen Susanna Tamaro'nun Türkçe'ye çevrilmiş olan çocuk romanı "*Kitaplardan Korkan Çocuk*" tam da bu noktada belirgin bir örnek olarak karşımıza çıkmaktadır. Roman içerisinde okumaktan nefret eden bir çocuk karakter ve çocuk eğitimi açısından büyük yanlışlıklar yapan bir ebeveyn vardır. Söz konusu romandan yola çıkarak bu çalışmada ailenin çocukların eğitimi ve okuma alışkanlığı kazanmaları üzerindeki etkisi ve bu konuda yapması gerekenler ortaya konularak yine söz konusu roman üzerinden ailelerin çocuk eğitimi ve okuma alışkanlığı kazanmaları konularında yaptıkları hatalar saptanmaya çalışılmıştır.

Sosyal öğrenme kuramı davranışçı kuramların katı ve kompleks deneylerinin insan davranışlarını açıklamakta yetersiz olduğunu savunarak ortaya çıkmıştır. Sosyal öğrenme kuramı öğrenmenin bireyin çevresindekileri gözlemlemesiyle meydana geldiğini öne sürer. Sosyal öğrenme kuramcıları öğrenmenin gözlemden hemen sonra gerçekleşmediğini, gözlemlenen davranıştan çıkarılan sonuçlar ile bireyin ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda öğrenilen davranışın ihtiyaç duyulduğu anda kullanıldığını söylerler. Sosyal öğrenmeyi etkileyen birtakım faktörler vardır. Bu faktörler model alınan kişinin özellikleri, gözlemci özellikleri ve davranış özellikleri olmak üzere üçe ayrılır. Gözlemci özellikleri, dolaylı öğrenme kapasitesi, öngörü kapasitesi, sembolleştirme kapasitesi, öz yargılama kapasitesi, kendini düzenleme kapasitesi ve öz yeterlilik altı başlığa ayrılır. Kendini düzenleme kapasitesi, bireyin gözlemlediği davranışı kendi ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda içselleştirip, gerek gördüğü zaman davranışı gerçekleştirmesidir. Bu çalışmada sosyal öğrenme kuramını etkileyen faktörlerden özellikle kendini düzenleme kapasitesi üstünde durulmuştur.

YÖNTEM

Bu çalışmada bilimsel araştırma yöntemlerinden nitel araştırma modeli kullanılmıştır. Nitel araştırmayı, "gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama tekniklerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırma" olarak tanımlamak mümkündür (Yıldırım ve Şimşek, 2008: 39). Nitel araştırma modelinin uygulaması ise doküman incelemesi yöntemiyle sağlanmıştır. Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular

hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar. Doküman incelenmesi, hemen her araştırma için kaçınılmaz olan bir veri toplama tekniğidir. Belge yoksa tarih de yoktur (Madge, 1965: 75 akt. Ünal ve Ünal, 2011: 146). Bu açıdan bakıldığında söz konusu çalışma için nitel araştırma modeli uygun görülmüştür.

Bir araştırma sürecinde, araştırma problemine uygun araştırma yönteminin belirlenmesinden sonra, araştırma evreninin belirlenmesi ve bu evrenden örneklemin seçilmesi aşaması gelir (Gül ve Özen, 2007: 395). Karasar’a (2002: 109) göre evren (population), araştırma sonuçlarının genellenmek istendiği elemanlar bütünüdür. Söz konusu araştırmada evren, çocuk edebiyatı eserleri, araştırmanın örneklemi ise basit seçkisiz örneklem yoluyla seçilen Susanna Tamaro’nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı çeviri çocuk romanıdır.

Bu araştırmada Susanna Tamaro’nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı çeviri çocuk romanı incelenmiş, söz konusu eserden yola çıkılarak ailenin çocuk eğitiminde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasındaki etkisi tespit edilmeye çalışılmıştır. Ayrıca eserden yola çıkarak ailelerin çocuk eğitiminde yaptığı hatalar tespit edilerek çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada yaptıkları yanlışlar ortaya konulmak amaçlanmıştır. Buna göre araştırmada, “Ailenin çocuk eğitiminde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasındaki etkisi nedir?” ve “Ailelerin çocuk eğitiminde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasında yaptığı yanlışlar nelerdir?” şeklindeki sorulara yanıt aranmış, elde edilen sonuçlar ve çıkarımlarla söz konusu sorulara çocuk edebiyatı düzleminde cevap verilmeye çalışılmıştır.

Bu araştırmada Susanna Tamaro’nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı çeviri çocuk romanı edinilerek söz konusu eser, aile ve çocuk ilişkisi açısından incelenerek ailenin çocuk eğitiminde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığının kazandırılmasındaki etkisinin yanı sıra aynı konu üzerinde yaptıkları yanlışlıklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Araştırmada edinilen “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı roman Eren Cendey tarafından Türkçeye çevrilmiş ve Can Çocuk Yayınları’ndan 2016 yılında 40.baskısı çıkmıştır.

BULGULAR

Bu araştırmada Susanna Tamaro’nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı çeviri çocuk romanı incelenmiş ve bu eserden yola çıkılarak ailenin çocukların eğitimindeki yeri ve önemi ortaya konulmuş ayrıca çocuk eğitiminde ve çocukların kitap okuma alışkanlığı kazanmaları üzerindeki aile etkisi tespit edilerek aynı konu üzerinde ailelerin yaptığı yanlışlık ve hatalar saptanmıştır. Araştırmanın örneklemini oluşturan eserin künyesi aşağıdaki tabloda ayrıntılı olarak gösterilmiştir.

Tablo1: İncelenen Kitabın Künyesi

Kitabın Adı	Yazarı	Çevirmeni	Resimleyeni	Yayınevi	Baskısı	Basım Yılı	ISBN
<i>Kitaplardan Korkan Çocuk</i>	<i>Susanna Tamaro</i>	<i>Eren Cendey</i>	<i>Mustafa Delioğlu</i>	<i>Can Çocuk Yayınları</i>	<i>40. Baskı</i>	<i>2016</i>	<i>978-975-8440-86-3</i>

Araştırmada incelenen eserde olay örgüsü "Leopoldo" adındaki 8 yaşında bir çocuk etrafında şekillenmektedir. Olayın diğer önemli kahramanları Leopoldo'nun anne ve babası ile parkta tanıştığı ve gözleri görmeyen yaşlı bir adamdır. Yazar tarafından henüz kitabın başında Leopoldo şu şekilde tanıtılmaktadır:

"...Bir önceki gün onun doğum günüydü; sekizinci doğum günü ve gerçekten pek hüüzünlü bir gün olmuştu. Armağan olarak, uzun süredir arzu ettiği bir şeyi; bir çift koşu ayakkabısını istemişti. Kentte yaşasa bile koşmaya bayılıyordu. Koşarken havanın yüzüne çarptığını hissediıyor, bu onu neşelendiriyordu..." (s.7)

Buradan anlaşılacağı üzere Leopoldo, doğum günü hediyesi olarak uzun süredir bir koşu ayakkabısı almak isteyen ve koşmayı çok seven bir çocuktur. Ancak koşmaya pek fırsat bulamayan Leopoldo kırlarda ya da deniz kıyısında koşmayı çok istemektedir:

"...Ne yazık ki koşmak için eline pek fırsat geçmiyordu; hatta okuldaki beden eğitimi dersi dışında buna hiç mi hiç olanak bulamıyordu. Aslında o, kırlarda ya da deniz kıyısında koşabilmeyi isterdi..." (s.7-8)

Arkadaşları gibi kırlara gitmek isteyen Leopoldo anne ve babasının tutumu nedeniyle bu isteğini hiçbir zaman gerçekleştirememektedir. Bu durum romanda şu şekilde anlatılmaktadır:

"Pek çok sınıf arkadaşı hafta sonları anne babasıyla kırlara gidiyordu, ama o hiç gitmemişti. Annesi de babası da kent dışına çıkmayı sevmiyorlardı. Annesi farelerden ve örümceklerden korkardı, babası da öyle tembeldi ki bütün boş zamanlarını evde kitap okuyarak geçirmeyi yeğliyordu." (s.8)

Buna göre romanda buraya kadar olan bölümde 8 yaşında bir çocuk olan Leopoldo'nun ruhsal tasviri yapılarak çocukluğunu yaşama arzusu ve oyun oynama isteği anlatılmıştır. Ayrıca Leopoldo'nun anne ve babasının kişilikleri ve hayata bakış açıları anlatılarak karakterlerin tanıtımları sağlanmıştır. Burada görüldüğü üzere Leopoldo'nun anne ve babası çocuklarının isteklerini görmezden gelen ve ilgi alanlarını umursamayan yapıda insanlardır. Romanın ilerleyen bölümlerinde Leopoldo'nun doğum günü hediyesi olarak bir çift koşu ayakkabısı yerine bir çift kitap alması sonrası yaşadığı hayal kırıklığı ve üzüntü yazar tarafından şöyle aktarılmıştır:

"Paketin kâğıdını, içinde patlamaya hazır bir bomba varmışçasına yavaş yavaş yırtmış, isteksizce açmıştı. Sonunda bir çift koşu ayakkabısı yerine parlak kaplı iki kitapla burun buruna gelince artık buna hiç dayanamamış, öfkeyle hıçkır hıçkır ağlamaya başlamıştı." (s.8)

Buna göre Leopoldo, anne ve babasının kitap takıntısından bıkmış, kitaplardan nefret eden bir çocuktur. Anne ve babası ise çocuklarının kitaplara ilgilenmediğini anlayamayacak kadar ilgisiz ebeveynlerdir. Bu durum yazar tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

"Sekiz yıl birlikte yaşadıktan sonra annesiyle babasının oğullarının kitaplarla hiç ilgilenmediklerini anlamamış olmaları ona olanaksız görünüyordu. Onlar kitap seviyor olabilirlerdi, tamam ama bu nedenle oğullarının da kitaplara bayılması gerekmiyordu ki! Kara lekelerle dolu beyaz kâğıtlara bakar bakmaz, sanki atlıkarıncaya binmiş gibi başı dönmeye başlıyordu." (s.10)

Burada görüldüğü üzere Leopoldo anne ve babasının tutumunu anlamamakta ve kitap okumaya başlayınca *"sanki atlıkarıncaya binmiş gibi başı dönmeye başlamaktadır."* Bu ifade romanın ilerleyen bölümlerinde Leopoldo'nun gözlerinin bozuk olduğunun anlaşılmasına kadarki tek ipucudur. Leopoldo yakını göremediği için kitapları okuyamamakta ancak anne ve babası bu durumun farkında değildir. Romanın ilerleyen kısımlarında Leopoldo'nun okuldaki notları çok kötü olduğu için annesinin telaşlanarak onu bir ruh doktoruna götürdüğü ifade edilmektedir. Birtakım tetkiklerden sonra doktor, Leopoldo'da *"kitap korkusu"* olduğunu söyleyerek çocuğun televizyondan, video oyunlarından uzak tutularak kitap okumaya zorlanması gerektiğini tavsiye etmiştir:

"Doktor, onları kapıdan uğurlarken, "Hanımefendi, suç televizyonun, video oyunlarının. Çocuğunuzu bunlardan uzak tutun, onu okumaya zorlayın, aklını kullanmasını öğretin. Birkaç ay sonra mucizevi sonuçlar alacaksınız." (s.11)

Burada çocuğunun okuldaki başarısının düşük olduğunu gören bir anne telaşlanmış, çocuğunun durumunu öğretmenleriyle görüşmek ya da çocuğuyla sağlıklı bir iletişim kurarak durumun nedenleri ve çözüm arayışlarını paylaşmak yerine çareyi ruh doktorunda aramıştır. Roman içerisinde Leopoldo doktorun söylediklerine karşı çıkarak çok az televizyon izlediğini ve video oyunu bile olmadığını söylemiş ancak annesinin kesin tavrını değiştirememiştir:

"Otomobile binerlerken, annesine dönmüş ve "Biliyorsun, ben az televizyon seyrediyorum," demişti. "Doktorun söylediklerini duydun değil mi?" demişti annesi, "Demek ki az bile seyretsen, dokunuyor." "Ve benim asla bir video oyunum olmadı." Annesi omuzlarını silkmişti: "Ben senin okulda neler yaptığını biliyor muyum? Belki de ders çalışacağın yerde, arkadaşlarının oyununa yapışıp kalıyorsundur." (s.12)

Yukarıdaki örnekte bir ebeveynin çocuğunun sözlerine itibar etmeyerek onu dinlemeden suçladığı görülmüştür. Bu durum sağlıklı bir çocuk yetiştirme tarzı değildir. Çünkü çocuk eğitiminde çocuğa kendini ifade ve söz hakkı tanınmadan zorba bir tavır ve baskıyla bir şeyler yaptırmaya çalışmak çocukların psikolojik olarak çöküntü içine girmelerine sebep olabileceği gibi onların zihinsel olarak da geri dönülemeyecek hasarlar almalarına neden olabilir. Romanda da Leopoldo'nun anne ve babası aynen bu şekilde davranmaktadır. İlerleyen bölümlerde Leopoldo sıkı bir baskı altına alınarak tabiri caizse canından bezdirilmiştir:

"O günde sonra, kitap korkusu hastalığını yenmek için anne ve babası önemli kararlar almaya başlamışlardı. Televizyon, kara bir çöp torbasına sarılmış, bir zincirle sıkı sıkıya bağlanmış, bu da yetmezmiş gibi ucuna bir asma kilit takılmıştı. Her sabah, okula gitmeden önce annesi sınıfta video oyunu oynayıp oynamadığını denetlemek için parmak uçlarına kömür sürüyordu. Sonra sırtındaki okul çantasının ağırlığı altında ezilerek merdivenlerden inerken, arkasından çılgık çılgına bağıırıyordu: "Geldiğinde ellerin temiz olursa, yandın demektir!" (s.12)

Burada görüldüğü üzere Leopoldo ve ailesi üzerinden çocuk ve aile ilişkisinin yanlış bir örneği verilmiştir. Bir çocuğun kitap okuması için çeşitli zorlamalar ve sosyal hayatına kısıtlamalar getirilerek adeta çocuğa bir köle gibi muamele edilmeye başlanmıştır. Bu durum romanın ilerleyen bölümlerinde de devam etmektedir:

"Bu karar üzerine, babası Leopoldo'nun günde yüz gram okumayla işe başlayabileceğini söyledi. İlk hafta yüz gram, ikinci hafta iki yüz gram, üçüncü hafta üç yüz gram kitap okuyacak

ve böyle böyle artıracaktı. Bu aşamalara uyulursa, yazdan önce şu andaki kilosuna denk ağırlıkta kitap okumuş olacak ve iyileşecekti." (s.14)

Bu baskı ve zorla kitap okutma uygulamaları yüzünden psikolojisi bozulan Leopoldo, geceleri uyuyamamaya ve korkunç rüyalar görmeye başlar. En sonunda bu duruma dayanamayan Leopoldo anne ve babasıyla konuşarak kitap okumanın neden böylesine önemli olduğunu sorar:

"Annesi onu akşam yemeğine çağırdığında Leopoldo düşünmüş taşınmış, ne yapacağına karar vermişti. Annesiyle babasına okumanın neden böylesine önemli olduğunu soracaktı. Son aylarda düşünmüş düşünmüş, ama ona okumanın neden gerekli olduğunu bir kez bile açıkladıklarını anımsayamamıştı." (s.18-19)

Burada görüldüğü üzere anne ve babasının kitap okuma baskısına dayanamayan Leopoldo kitap okumanın neden önemli olduğunu sorgulamaya başlar. Doyurucu ve mantıklı bir cevap arayan Leopoldo anne ve babasından istediği yanıtları alamaz:

"...Leopoldo derin bir soluk aldı ve sonra bir çırpıda şöyle dedi: "İyi ama kitap okumak neden gereklidir?" (s.19)

Bu soruyu beklemeyen ebeveynler ise Leopoldo'yu tatmin edecek ve kitap okumanın neden önemli bir etkinlik olduğunu kavratacak yeterli cevaplar veremezler:

"Annesi yerine geçip otururken, "Ne biçim bir soru soruyorsun böyle?" dedi. Leopoldo, "Neden kitap okumak gerekir?" diye sorusunu yineledi. "Çünkü," dedi böreğini üfleyen babası, "okuyan insan, her şeyi bilir. Her şeyi bilen insan, her şeye egemen olur." " (s.19)

Romanda devam eden diyalogta Leopoldo kitap okumanın önemini anlamasını sağlayacak sorular sormaya devam eder ancak yine beklediği cevapları bulamaz:

"Çünkü okumak önemlidir," diye ekledi annesi de. Leopoldo çatalıyla böreklerinden birine dokundu. "Vali de önemli ama herkes Vali mi oluyor?" "Okumak kazandırır," dedi annesi. "İnsan okumazsa, boş bir kafayla dolaşır, bu da hiç hoş bir şey değildir." Bu arada böreğinden bir lokma yutmayı başarmış olan babası da konuya yeni bir bakış açısı getirerek, "Okumak bizi geliştirir," diye ekledi. "Kitaplar olmazsa insan mutlu olamaz." (s.19-20)

Burada görüldüğü üzere okumanın önemini sorgulayan bir çocuk olan Leopoldo, anne ve babasını zorlayacak sorular sorar. Ancak ebeveynlerinden kendisini tatmin edecek bir yanıt bulamaz. Leopoldo onlardan sadece "okumak önemlidir", "okumak insanı mutlu eder", "okumak bizi geliştirir" gibi sığ cümleler ve açıklamalar duyar. Bu açıklamalar Leopoldo'ya inandırıcı ve gerçek gelmemiş, havada kalmıştır. Bunun üzerine Leopoldo yaşadığı bir olay üzerine kitapların neye yaradığını anlamaya çalışır:

"Bir keresinde okuldaki sıra arkadaşının evine öğle yemeğine konuk olmuştu. O çocuğun annesiyle babasının bir pastaneleri vardı. Leopoldo o evde telefon rehberinin dışında tek bir parça kâğıt görmemişti. Ama o evde harika yemekler yemişti, kendi evinde hiç olmadığı kadar eğlenmişti. O arkadaşının anne babası hiç kitap okumamış olsalar bile gerçekten pek neşeli bir aileydiler. Peki buna ne demeliydi? Kitaplar mutlu etmeye yaramıyorsa, başka neye yarıyorlardı?" (s.20)

Kitapların mutluluk vermediğini anlayan Leopoldo anne ve babasının kitap okuma baskından kurtulmak için çareyi evden kaçmakta bulur:

"Leopoldo güneş doğarken okul çantasına kazağını, pijamasını koydu; çantanın yan gözlerine de ikinci kahvaltısında yediği topkeklerden sokuşturdu. Evden kaçmaya karar vermişti. Hiçbir şey, ama hiçbir şey, onun düşüncesini değiştiremezdi." (s.20)

Görüldüğü üzere ailesinin baskısını kaldıramayan ve kitap okumanın neden gerekli olduğu sorusuna inandırıcı cevaplar bulamayan Leopoldo evden kaçır. Burada ebeveynlerin çocuk yetiştirmede yaptıkları bir diğer yanlış görülmektedir. Çocuklara zorlayarak ya da baskıyla bir şeyler yaptırmak ya da istedik davranışlar sergilemelerini sağlamaya çalışmak son derece yanlıştır. Çünkü bir çocuk hassas bir yapıya sahiptir. Onları zorlamadan, üzerlerinde baskı kurmadan, onları incitmeden onlara yapmaları gereken davranışları neden yapmaları gerektiği ya da yapmamaları gereken davranışları neden yapamayacakları anlayacakları biçimde anlatılmalı ve davranışlarında olumlu yönde bir değişim sağlanmak isteniyorsa onlara örnek teşkil edecek davranışlar sergilenilmelidir. Bir çocuğa "dedimi yap, yaptığımı yapma" demek geçersiz bir anlayıştır. Çünkü çocuklar en yakınlarındaki insanları rol model olarak görür ve onların davranışlarını taklit etmeye başlar.

Romanın bu bölümüne kadar Leopoldo ailesi tarafından zorla kitap okutturulmaya çalışılan ancak kitap okumanın neden gerekli olduğunu ya da neye faydalı olduğunu bilmeyen bir çocuktur. İlerleyen bölümlerde yazar, Leopoldo'nun "kitap korkusu"nu yenmesini sağlayacak "yaşlı adam"la tanışmasını anlatmaktadır:

"Sonunda gözüne, çok yaşlı, bastonlu, kara gözlüklü bir adamcağızın tek başına oturduğu bir bank ilişti. Adamın kör olduğunu düşündü, hiç zaman yitirmeden yanına oturdu, çantasını açtı, kekini çıkarttı. Kekin kâğıdı hışırdayınca, yaşlı adam önce şöyle bir silkindi, sonra başını kaldırıp sordu: "Sen kimsin?" (s25-26)

Bu bölümde yaşlı adamla tanışan Leopoldo onun hayat hikayesini dinler. Yaşlı adam, parkta tek başına bir çocuk gördüğünde aklına hep onun evden kaçmış olduğunun geldiğini çünkü küçükken kendisinin de evden kaçtığını anlatır. Yelkenli bir gemiyle dünyanın etrafını on sekiz kez dolaştığını ve birçok olağanüstü olay yaşadığını ve en sonunda bu olaylardan birinde gözlerini kaybettiğini anlatır. Bütün bu olayları dikkatle ve heyecanla dinleyen Leopoldo yaşlı adamla birlikte yemek yemek için bir lokantaya gider. Burada sohbetlerine devam ederlerken yaşlı adam hayatında bir tek pişmanlığı olduğunu onun da sevdiği bir kitabın sonunu öğrenemeden kör olması olduğunu söyler:

"...Gerçekte benim de bir pişmanlığım var, bu nedir biliyor musun? Sevdiğim bir kitabı okuyup bitirememiş olmamdır." (s.32)

Bunu duyan Leopoldo nazik olması gerektiğini düşünerek kitabın konusunu sorar. Bunun üzerine yaşlı adam kitabın konusu anlatmaya başlar. Başlardaki çekingenliğini üzerinden atan Leopoldo yaşlı adamın anlattığı öyküyü ilgiyle dinlemeye başlar ve sonunda yaşlı adamı kitapçıya götürerek kitabın sonunu ona okumak ister:

" "Aklıma bir fikir geldi!" diye bağırdı. "Ne geldi?" dedi yaşlı adam. "Bir kitapçıya gidelim, ben size kitabı okuyup bitireyim." " (s.34)

Bugüne kadar kitap okumaktan nefret eden Leopoldo yaşlı adamın kitabın sonunu öğrenebilmesi için onunla kitapçıya gider ve yaşlı adamın bahsettiği kitabı bulup okumaya çalışır:

"İşte buldum!" diye bağırdı. Sonra aradıkları sayfayı açtı, boğazını temizledi. Bir anlık sessizlik oldu. Leopoldo sayfalara bakarken, gözlerinin yaşlarla dolmaya başladığını hissetti. Bu kez canı gerçekten kitap okumak istiyordu, ama kitapları açtığında olan şey gene oluyordu işte: tüm kara harfler sarhoş karıncalar sürüsüne dönüşerek bir düzen ve kural tanımadan sayfanın orasına burasına atlıyorlardı." (s.34)

Burada görüldüğü gibi Leopoldo ilk kez gerçekten bir kitabı okumak ister ancak yine okuyamaz. O sırada yaşlı adam ve Leopoldo'nun yanlarından geçen satıcı kadın Leopoldo'nun kitabı bir yaklaştırıp bir uzaklaştırdığını görünce yaşlı adama torununun gözlerini unutmuş olduğunu söyler. Bunu duyan yaşlı adam Leopoldo'nun gözlerinin bozuk olduğunu anlar ve onu ailesinin yanına götürür:

"Ama ben gözlük takmıyorum ki!" dedi Leopoldo. "Burnunun dibinde her şey çorbaya dönüşüyorsa demek ki gözlük takman gerekiyor." ... "Bunca zaman bana arkadaşlık ettiğin için, şimdi ben de evine giderken sana eşlik edeceğim." (s.36)

Böylelikle gözleri bozuk olduğunu öğrenen Leopoldo yaşlı adamla birlikte evine gelir. Yaşlı adam Leopoldo'nun ailesine çocuklarının gözlerinin bozuk olduğunu ve okumak için gözlük takması gerektiğini söyler:

"Karşılıklı oturdukları zaman yaşlı adam gün boyunca yaşadıklarını, Leopoldo'nun ona kitap okumak istediği an olanları anlattı. "Çocuk miyop," dedi kahvesinin son yudumunda. "Miyop ya da astigmat, işte bunun gibi bir şey. Anlayacağınız, okumak için çocuğunuzun bir gözlüğe gereksinimi var." (s.39)

Bunca zaman çocuklarının gözlerinin bozuk olduğunu bile anlayamayan anne babası durumun şaşkınlığı ve utancı ile yerin dibine girerler. Daha sonra Leopoldo'yu bir göz doktoruna götürerek ona bir gözlük alırlar. İki gün sonra Leopoldo yaşlı adamın sonunu öğrenemediği kitabı bir gecede okuyarak kitabın sonunu yaşlı adama anlatır ve bundan sonra severek kitap okumaya başlar. Ailesi de ödül olarak Leopoldo'ya koşu ayakkabısı alır. Leopoldo artık hem çok sevdiği koşmaya hem de kitap okumaya başlar:

"Oğlancık bütün gecesini Yıldızların Serserisi adlı kitabı okumakla geçirdi. Ertesi gün öğleden sonra parktaki yaşlı adama gidip kitabın sonunda neler olduğunu anlattı. Leopoldo bu kitaptan sonra daha pek çok kitap okudu. Ödül olarak da koşu ayakkabıları aldılar ona. Haftada bir kez parka giderek koşmaya başladı. Yorulduğu zaman yaşlı adamın yanına oturup kitaplardan söz etti." (s.39-41)

Burada görüldüğü üzere Leopoldo ilgisini çeken bir konu ve olaydan sonra merak ettiği için kitap okumaya başlar. Bunun üzerine de ailesi çocuklarının bu davranışını ödüllendirerek onun çok istediği koşu ayakkabılarını hediye eder. Artık Leopoldo hem çok sevdiği hobisini yapıyor hem de nefret ettiği kitapları zevkle okuyordur. Leopoldo'nun kitaplara ilgi duymasına vesile olan yaşlı adamla arkadaşlığı ise giderek ilerler. Leopoldo büyüdükçe yaşlı adamın anlattığı hayat hikayesindeki olayların okuduğu kitaplardaki olaylarla benzerlik gösterdiğini anlar ve yaşlı adam da bunun üzerine durumu açıklar:

“ “Doğru, ben de sana yalan söyledim, ben bir denizci değil, bir gece bekçisiydim. Geceleri uyanık kalabilmek, sıkıntıyı alt edebilmek için hep kitap okurdum. Denizi, kartpostallar dışında görmedim, bundan sonra da göreceğim yok. Ama burada, bu bankta tek başıma ve karanlıkta otururken dünyanın tüm denizlerini görüyorum. Denizlerini ve okyanuslarını. Onları görüyor, tuzlu kokusunu duyuyor, tatlı esintilerini güçlü fırtınalarından ayırt edebiliyorum. Kendimi sanki bir yelkenlinin tepesinde dünyanın çevresini on sekiz kez dönmüş gibi hissediyorum.” ” (s.41)

Yaşlı adamın bu sözleriyle biten romanda aslında Leopoldo'nun anne ve babasına kitap okumanın neden gerekli olduğunu sorduğu sorunun cevabı verilmektedir. Yaşlı adamın sözlerinden anlaşıldığı gibi kitap okumak insanın hayal gücünü kullanabilmesi ve yeni ufuklar kazanabilmesi açısından çok önemlidir. Hayatında hiç deniz görmeyen bir insana okuduğu bir kitap dünyanın bütün denizlerini ve okyanuslarını zihninde görülebilir hale getirmiştir. Hatta bir yelkenliyle dünyanın etrafını dolaşmayı bile sağlamıştır. Buradan anlaşılabileceği gibi kitap okumak insana bilgi edindirmek ve yeni bakış açıları kazandırmanın yanı sıra eğlenceli ve kaliteli zaman geçirme olanağı da sağlamaktadır. Ortaş'ın (2011: 3) da dediği gibi “Kitap okuma alışkanlığı insanın kendi kişiliğini, karakterini ve doğrularını oluşturmaya, yeni ufuklara açılmasını sağlaması bakımından önemlidir. Kitap bilgi edinmenin yanında yaşama gönül gözü ile bakılmasını ve iç zenginlik yaratılmasını sağlar.” şeklinde değerlendirmiştir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırmada Susanna Tamaro'nun “Kitaplardan Korkan Çocuk” adlı çeviri romanı incelenerek roman içindeki karakterlerin ilişkileri, tutum ve davranışları üzerinden bir aile-çocuk ilişkisi incelemesi yapılmıştır. Bu incelemede ailenin çocukların eğitimindeki yeri ve çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırılmasındaki etkisi üzerinde durularak roman içerisindeki örneklerle ailelerin çocuk eğitimde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada yaptıkları yanlışlar ortaya konulmuştur.

Buna göre roman içerisinde sekiz yaşındaki bir çocuk karakter olan Leopoldo, gözleri bozuk olduğu hiç kitap okuyamayan adeta kitaplardan korkan ve bu sebeple kitap okumaktan nefret eden bir çocuktur. Leopoldo'nun anne ve babası ise çocuklarını kitap okumaya zorlayan, onun istek ve düşüncelerini bir kez bile dinlemeyen ve çocuklarına karşı ilgisiz birer ebeveydir. Romanda Leopoldo'nun okuldaki başarısının düşük olması sebebiyle annesinin onu bir ruh doktoruna götürmesi ve doktorun Leopoldo'ya kitap korkusu teşhisi koyması, ardından anne ve babasının Leopoldo'yu iyice baskı altına alarak oyun ve eğlenceden uzak tutarak Leopoldo'ya zorla kitap okutturdukları görülmüştür. Bu durum Leopoldo'nun psikolojisinde sorunlara yol açmış ve Leopoldo artık kitaplardan ölesiye korkar duruma gelmiştir. Bu baskıya dayanamayan Leopoldo, anne ve babasının kitap okuma dayatmasının sebebinin anlamak için kitapların neden bu kadar önemli olduğunu onlara sormuş ancak istediği inandırıcı ve doyurucu cevapları alamamıştır. Sonunda ailesinin bu baskısına dayanamayarak evden kaçmaya karar veren Leopoldo soluğu öncelikle çok istediği koşu ayakkabılarının satıldığı mağazada, ardından da parkta alır. Bir süre parkta oynayan Leopoldo sonunda yorulur ve kitaplara karşı fobisini yenmesini sağlayacak olan yaşlı ve gözleri görmeyen bir adamın yanına oturur. Yaşlı adamla bir süre sohbet eden Leopoldo adamın anlattığı ve sonunu okuyamadığı için pişman olduğu kitabı heyecanla dinler. Yaşlı adama bir iyilik yapmak isteyen Leopoldo onu kitapçıya götürür ve adamın bahsettiği kitabın sonunu ona okumak ister ancak başaramaz. Leopoldo'nun gözlerinin bozuk olduğunu anlayan yaşlı adam onu ailesine götürür ve durumu anlatır. Bunun üzerine bir gözlük alınan Leopoldo öncelikle yaşlı adamın sonunu öğrenemediği kitabı daha

sonra ise pek çok kitabı okur. Böylelikle yaşlı adam ve Leopoldo arkadaş olarak her hafta parkta kitaplardan bahseder. Bu arada Leopoldo'ya o çok istediği koşu ayakkabıları da alınmış, Leopoldo'da koşmaya başlamıştır. Sosyal öğrenme kuramı temelinde incelenen kitapta anne ve babasını gözlem yoluyla rol-model alması beklenen Leopoldo'nun anne ve babasının yapmış olduğu kitap okuma eyleminden dolayı pekiştirmeyi ve güdülenmeyi sağlayamadığı görülmektedir.

Sosyal öğrenme kuramına göre birey, başkalarının ilgi, ihtiyaç ya da beklentilerine göre hareket etmez. Bireyin birçok davranışının arkasında kendi ilgi ve ihtiyaçları ve buna bağlı içsel süreçler yer alır. Sosyal öğrenme kuramının temsilcileri kişilerin neyi nasıl yapacaklarına, ne kadar yapacaklarına kendilerinin karar verdiğini söylerler. Bu duruma da öz düzenleme kapasitesi denilir. Sosyal öğrenmede bireyin çevreden öğrendiklerini kendi öz düzenleme kapasiteleriyle içselleştirdikleri düşünülür. Oysa incelenen kitaptaki anne ve baba davranışlarına bakıldığında kendilerinin çok iyi kitap okumalarının çocukları için de aynı biçimde geçerli olmasını beklemektedirler. Fakat Leopoldo'nun kendi öz düzenlemesini yapması göz ardı edilmekte ve çocuğun kendi ilgi ve ihtiyaçlarını görmezden geldikleri görülmektedir.

Romanda bir ailenin çocuk eğitiminde yaptığı yanlışlar ve çocuğa kitap okuma alışkanlığı kazandırılmasında yaptığı hatalar ortaya konulmuştur. Buna göre Leopoldo koşmayı çok seven ve koşu ayakkabılarına sahip olmak isteyen bir çocuk olarak doğum gününde böyle bir hediye almak ister. Ancak ailesi tarafından her doğum gününde olduğu gibi kitap hediyesi alır. Ailenin ilk hatası burada başlamaktadır. Çocuğun isteklerini ve ilgi duyduğu şeyleri göz ardı eden aile bireyleri hem çocuğun mutsuz olmasına hem de kitaplardan soğumasına sebep olmuştur. Leopoldo'nun sürekli okuyan anne ve babasını gözlemleyip tıpkı onlar gibi bir okur olmasını bekleyen ebeveynleri Leopoldo'nun kendi ilgi ve ihtiyaçlarına göre okuma yapmasını ve onlardan gözlemlediği davranışı kendi kişiliğine uygun bir biçimde geliştirmesini göz ardı etmektedirler. Ayrıca Leopoldo'nun ilgi, istek ve ihtiyaçları da görmezden gelinmektedir.

İkinci olarak çocuklarının okuldaki başarısının düşmesi üzerine bu durumu öğretmenleriyle ya da kendisiyle konuşmak yerine çözümü ruh doktorunda aramışlardır. Bu da çocuklarının başarısızlığının sebebini anlayamamalarına ve çocuğa yönelik baskı ve zorlamaları artırmalarına sebep olmuştur.

Bir diğer hatada ise çocuklarının kitap okuması için birtakım baskı ve zorlama içeren uygulamalar başlatan aile bireyleri çocuğun çok fazla sıkılması ve boğulmasına sebep olarak kitaplardan iyice uzaklaşmasına neden olmuşlardır. Oysa iyi bir okur olduklarını düşünen ebeveynler, Leopoldo'ya ondan habersiz kendi başlarına kitap alıp okuması için önüne koymaları da öz düzenleme kapasitesi düşüncesiyle ters düşmektedir.

Leopoldo'nun daha sonra evden kaçıp parkta tanıştığı görme engelli yaşlı adamın çok güzel bir kitabın sonunu getiremediğini söylemesi üzerine bu durumdan etkilenmiş ve bahsedilen kitabı okumaya karar vermiştir. Yaşlı adamın bu kitabı büyük bir merakla okuduğunu fakat sonuna gelemediğini öğrenen Leopoldo'nun bu olaydan etkilenip kitabı okumaya karar vermesi sosyal öğrenme kuramının dolaylı güdülenme aşamasıyla açıklanabilir.

Ayrıca çocuklarını oyun ve eğlence ortamından uzaklaştırarak sadece kendi koydukları kurallara göre yaşamalarını dayatmışlardır. Bu durum da çocuğun çocuk gibi yaşayabilmesinin önünü kesmiştir.

Bir başka hatalı durum ise çocuklarına kitap okumanın neden gerekli bir aktivite olduğunu anlatamamalarıdır. Çocuğun merakını gideremeyen aile bireyleri kitap okumanın neden faydalı olduğu konusunda sığ ve içi boş cümleler kurarak inandırıcı olamamışlardır. Bu durum da çocuğun kitap okumanın önemini kavrayamamasına neden olmuştur.

Ayrıca romanın sonunda çocuk ancak üçüncü bir şahıs sayesinde kitaplara ilgi duymaya başlayacak ve kitap okumanın insana neler kattığını o sayede anlayacaktır. Bu da çocuğun anne ve babasına olan inancında kırılmalara sebep olabileceği gibi çocuğun anne ve babasını pek de ciddiye almamasına yol açabilecek bir durumdur. Yazar bu durumu sosyal öğrenme kuramının rol-model alma aşamasının tersine çevirerek okura sunmuştur. Aslında olumlu bir rol-model olması beklenen ebeveynler çocuğun ilgi, ihtiyaç ve beklentilerini göz ardı ederek olumlu rol-model olamamış fakat görme engelli, yaşlı bir bekçi ise beklenenin aksine çocuk için olumlu rol model olmuş ve kitaplardan can havliyle kaçan Leopoldo'nun kitap okumaya ilgi duymasına neden olmuştur.

Bir diğer noktada ise çocuklarının gözlerinin bozuk olduğunu üçüncü bir şahıs tarafından öğrenmiş, çocuklarıyla ne derece yakından ilgilendiklerini ortaya koymuşlardır. Bu durum da çocuklarıyla ilgili yanlış uygulamalar yapmalarına neden olmuştur.

Buna göre bu araştırmada incelenen eser üzerinden ailelerin çocuk eğitiminde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada yaptığı yanlışlıklar ve hatalar ortaya konulmuştur. Bu durumda iyi ve bilinçli bir ailenin çocuk eğitiminde ve çocuklara kitap okuma alışkanlığı kazandırmada yapması gereken davranışlar aşağıdaki gibi olmalıdır:

- 1- Çocuklar ilgi duydukları aktivitelere yönlendirilmeli ve onların isteklerine saygı duyulmalı,
- 2- Çocuklara sadece başarı odaklı bakılmamalı, onların fikir ve düşünceleri önemsenmeli,
- 3- Çocuklara kitap okuma alışkanlığı ya da diğer birtakım davranışlar kazandırılırken kesinlikle zorlama, şiddet ya da baskı uygulanmamalı,
- 4- Çocukların eğlenceli vakit geçirmeleri sağlanarak aile içi eğitici oyunlar oynanmalı ve istenen davranışların gösterilmesi durumunda ödüllendirme yapılmalı,
- 5- Çocuklara yapmaları ya da yapmamaları gereken davranışlar onların anlayacağı açıklayıcı bir dille anlatılmalı, ikna olmaları sağlanmalı,
- 6- Çocukların fiziksel ve ruhsal durumlarını her zaman takip etmeli ve onlarla yakından ilgilenilmelidir.

KAYNAKLAR

Akalın, Ş. H. (2011). *Türkçe Sözlük (11. Baskı)*. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ciravoglu, Ö. (2000). *Çocuk Edebiyatı*. İstanbul: Esin Yayınevi.

Elbir, B. ve Bağcı, C. (2013). Birinci ve İkinci Kademe Okuma Eğitimi Üzerine Yapılan Lisansüstü Çalışmaların Değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Türkçenin Eğitimi Öğretimi Özel Sayısı*, 11, ss.229-247.

Gül, A. ve Özen, Y. (2007). Sosyal ve Eğitim Bilimleri Araştırmalarında Evren-Örneklem Sorunu. *Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, Cilt 15, ss.394-422.

Karasar, N. (2002). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Maden, S. (2012). Ekran Okuma Türleri ve Türkçe Öğretmeni Adaylarının Ekran Okumaya Yönelik Görüşleri. *Dil ve Edebiyat Eğitimi Dergisi*, 1(3), ss.1-16.

- Ortaş, İ. (2011). *Kitap Okuma Alışkanlığı Nasıl Kazandırılır? Kitap Okuru Bir Toplum Mıyız?* http://turkoloji.cu.edu.tr/genel/ibrahim_ortas_okuma_aliskanligi.pdf, Erişim Tarihi: 11.05.2017.
- Şahin, A. (2007). *Çocuk ve Çocukluk*. Yılar, Ö. ve Turan, L. (Ed.) *Eğitim Fakülteleri İçin Çocuk Edebiyatı*. ss.4-16. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Şahin, B. E. ve Dostoğlu, N. (2014). *Erken Çocukluk Döneminde Çocukların Araştırma Sürecine Katılımı*. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(35), ss.609-620.
- Tezel Şahin, F. ve Özbey, S. (2007). *Aile Eğitim Programlarına Niçin Gereksinim Duyulmuştur? Aile Eğitim Programları Neden Önemlidir?*. *Aile ve Toplum Dergisi*, 3(12), ss.7-12.
- Topçuoğlu Ünal, F. ve Yiğit, A. (2014). *Çocuklarda Okuma Kültürünün Oluşmasında Ailenin Etkisi*. *International Journal of Language Academy*, 2(4), ss. 308-322.
- Ünal, F. ve Ünal, M. (2011). *1998 ve 2004 Sosyal Bilgiler Öğretim Programlarına Göre Hazırlanan 7. Sınıf Ders Kitaplarındaki Kavramların Karşılaştırılması*. *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Dergisi*, 1 (2), ss.142-154.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. İstanbul: Seçkin Yayıncılık.

EXTENDED ABSTRACT

The Effect of The Family on Child Education Habits: The Example By Susanna Tamaro ‘Kitaplardan Korkan Çocuk’

Introduction

In this study, Susanna Tamaro, the author of universal children's literature, examined the book "Kitaplardan Korkan Çocuk" on the basis of social learning theory. Social learning theory arises from arguing that rigid and complex experiments of behavioral theories are insufficient to explain human behavior. Social learning theory suggests that learning has come to fruition through the observation of the individual's environment. According to advocates of social learning theory, it is not necessary to realize that learning behavior is observed. The individual carries out the behavior he or she observes, in accordance with his / her interests and needs. In the book examined, it comes from ignoring this understanding of the social learning theory of the children's hero Leopoldo's parents. Social learning theory also argues that the individual behaves according to his or her own interests and needs. This view is called self-regulation (self-regulation) capacity. Leopoldo's parents do not even allow him to regulate himself.

Method

The purpose of this study is to determine the mistakes made in child education according to the social learning theory. In this direction, a qualitative research model was used as a research model of the book "Kitaplardan Korkan Çocuk" by Susanna Tamaro, a writer of universal child literature. It is a research model which includes qualitative data collection techniques such as qualitative research model, observation interview, document analysis. The application of the qualitative research model is provided by the document analysis method. The implementation of the qualitative research model is provided by the document analysis method. The method of document analysis is the examination of written materials containing facts and phenomena intended to be examined.

Results and Discussion

In this research, Susanna Tamaro's translation book "Kitaplardan Korkan Çocuk" was examined and a family-child relationship study based on the relationship, attitudes and behaviors of the characters in the novel was made on the basis of social learning theory. In this review the focus of the family on the place of children's education and the effect of giving children the habit of reading books is emphasized and the mistakes that the parents make in their child education are revealed with the examples in the novel. In the book which is examined on the basis of social learning theory, it is seen that Leopoldo, who is expected to take a role model through observation, can not indirectly reinforce and motivate the reading activity of his parents. Because his family was prevented from arranging the behavior observed by Leopoldo according to his interests and needs. According to social learning theory, the individual does not act according to the interests, needs or expectations of others. Behind many behaviors of the individual are their own interests and needs and the internal processes that depend on them. The representatives of the social learning theory say that people decide how and what they want to do. This is also referred to as self-regulating capacity. In social learning, it is thought that the individual has internalized the things they learned by their own self-regulation capacities. However, when looking at the behaviors of the mother and father studied, they expect the same to be true for their children who read very well. However, Leopoldo's own self-regulation is ignored and it appears that the child has come to ignore his own interests and needs. Parents expected to be positive role-model turned into negative role-model for child. As a result, when the book examined in the study was examined according to the social learning theory, Leopoldo's parents expected

Leopoldo to directly adopt the behavior observed by Leopoldo. But Leopoldo did not seem to be able to do his self-regulation.